

GOGAI, UTSUNE ARROTZ

(Karol Wojtyła)

Eta Jakob ibaian zear igaro zan... Eta norbaitek egun-sentirarte burrukatu eban beregaz...
Eta Jakob'ek leku ari Panuel izena ezarri eutsan, onan esanik: «Jainkoa aurrez-aurre ikusi dot» (Asiera, 32, 23-31).

I

1. Pentsamentuak itzai gogor egiten

Autueta baten jazo oi da iñoiz. Egia aurkitu dogu, eta, alan be, itzak falta jakuz, ez dogu ikusten kiñua, ezaugarria. Ez itzik, ez kiñurik, ez ezaugarrik irudi osoa barne artzen dauanak, eta bakarrik sartu bear burrukeari ekiteko, Jakob'ek egin eban legez.

Eta gure burrukea ez da gogaietan daroagun irudi barnean soilki, gizonaren barrua moldatzen daben gauzaki guzti arein irudituen barru-barruan. Gure egiteak ar daikeez gero bururatu bear ditugun egia sakon guzti-guztiak?

2. Esaldi batzuk ateraten dira antxiña eukitako alkar-izketa baten gomutagaillutik

Eta, zailla danarren, saia gaitez an gizonagan dagon guztia gizonaren mende jarten; mundu arrotz a, sakona, begi aurrean jarten jakonean, atzamarpean odol-pultzak nekatua dardar egiten dautsonean.

Guzti au ez ete da, ba, zaureztat,
kaleak zeure urrats ler-egiñagaitik
ain arin doazala ikusten dozun orrentzat?
Kaleak zear doa gizona dagokion ibil-neurrian
eta bere ibil-neurri orrek
esitzen dau, lilluratzen eta aldenduten

barruragoko lan-arlotik;
eta erdia dau iragarten
eta erdia ezkututzen.
Baiña ez eizu esan ibil-neurri orrek okertzen daunik,
osertzeko lerroak legez,
bere-berea dauan aunditasunetik.

Oro ez dau ibil-neurri onek aregan artzen,
inguru zabalagoa bai'litzan,
eta aregandik ezin zeinke berauzustarkatu,
beragan bait dago sakonki errotua.

Aurrera doa gure autueta
gero ta neke-min latzago artean. Aldakuntza
mamintsuagoetara eltzeko beti sufritzen dala
eta gizonak, azkenez, bere lanik latzenen barnean
itzartuko dala diñozunean,
egia diñozu
—al, zuk bai egia diñozula!—
eta, alan be, naigaberik aundiena, nik uste,
gizonari datorkiola
bere ikuskizun ezetik.

3. Itzak gogor dagitse pentsamentuari

Ikuskizun ezagaitik
gorriak ba'daroaz,
ikusi nai dauna argi ez dakuslako,
ezaugarri artetik igaro bear dau
ondarrean pixua daukana aurkitu arte
itzetan umotzen dan
igali-alearen antzera.
Jakob'ek sumatu eban pixua ete da,
bere ardien begiak legez,
izarrak nekaturik bere gaiñ jausten ziranean?

JAKOB

Baratx joian Jakob urrinduz. Ba-ekian
uren indarra ta abereen makaltasuna
eta bazter baten billa ebillan
ardiak arrisku barik igaro ekiozan.

Jakob etzan iñoiz arrotz sentitzen
lurtar indarren artean. Berez lez ebillen
eta seguru, jakituri sakonez
eta itzik ebagi gabe.

Gaua begiak itzaliz joan jakonean,
lenengo bere ardiz eta gameluz,
gero bere semez eta emaztez,
bat-batean,
Jakob bakarrik aurkitu zan
eta norbaitek besarkatzen eutsola oartu
eta ezin zala ibill.

Norbait sartu jakon kontzientzi barruraiño,
aur bategan edo, ardi baten sar bai'litz bezela,
ez eratx, ez zapal-asmoz, besarkatu soil-soil
dardar egiala, bere barne-izua
nabari azorik.

Jakob be Aregan dardarazten. Egia
ez jakon egundo olan supituan agertu.
Eta pixu orren azpian tolestu zan Jakob
eta aren gogaiak guenengo oreka bat
aurkitzen asi ziran lautasunean.

1. Udabarriko euri-tantak be utsuna bat bear

Une batez jar begiak euri ezearen tantatan;
ikus diztikor eurretan
udabarriko ostoen orlegitasuna oro.

Osorik dakusazuz tantoetan
euren berezko mugetan lez. Arrimenak
beteten dautzuz begiak
eta ezin zara zeure gogaiaren ondarrera eldu.

Alperrik zabiltz bera ixil-azo naiean,
esna-barri dan umea iduri.
Zagoz olantxe, zeure zurtasunean, ez urrin joan
gauzen dizdizera argitik!
Itz utsalak! Ez daustazu entzuten? Gauzen firñir
argitsuan murgildua, orixegaitik
idoro bear dozu zeure barruan
uts-une sakonago bat.

2. Okerra

Zelan atera gogaia bere barren nare,
ixilletikan?

—Makur-azo neike kalea kaltzada alde baterantza
eta joan doazan neska-mutillen
begien okerra agirian jarri...
joan doazan mutillak...
Eta berebillak bide doazanean,
bear bada euren leioak bakarrik
artu daroe azkenbagea.

Eta eurak diño:

—Gauzen argitasunari loturik
dago gure gogaia, eta zintzoa jako
dabiltzan gauzen indarrari,
eta danak ez jakuz oindiño iragarri,
gure gogaia oindiño osoa ez dalako izango.

3. Pixu berezia

Edonor kezkarazi bear dabe itzok. Gogaia
osotzen danean bada,
bere elburua agortu dalako da,
eta orduan itzali egin bear
loak arturiko begiaren antzera.

Begiak, bere barne-argiz asetzen dau egia
eta era-barritzen, giza-aldiaren bulkadatik
atera ezingo dauanagaitik.

Baiña egia bere pixu osoz eta
makur-azorik
neuganatzean, giza-barrenera jasten da;
nire gogaia orduan bete oi da, iñoizka bakarrik
eltzen nazan ondarrean, eta doi-doi ezagun
dodan orretan, naiz eta nik ondo jakin
ondarraren ondarrera ezin nazala eldu,
ikusbizuna ta Elburu soilla
leza-ondar barru-barruan bait dagoz.

Urri mintzo naz ontaz, baiña askotan
darabilt buruan munduaren pixu berezia
eta neure-neurea dodan sakontasuna.

IV

Bide-lagunai

1.

Jakob burukatu zan tokiaren billa ba'zabiltz,
Arabia'ko lurraldeetara etzaitez joan,
mapa baten be ez egizu billa errekaetara:
urrago daukazu asterrena.

Laga soilki ager daitezala osertzean
gauzakien argiak,
gero ta aaltsuago alkar-josiz
gogaiaren indarrez eta gero ta
lau-errezagoak.

Zeuk ikusiko, lor ba'dagizu, irudia
ez da itzaliko, igaro baiño. Zagoz gert
pixu ori jasoteko
irudi onek biur zaizan
norbait, ixilla ta bakarra

eder jakozan norbait ziurki,
bakar-leku
beti lort leike gizonak,
erican be lagun dogu-ta.

2.
Gure egunak orain egite lañoz beteta dagoz,
egitearen barrukotasuna eurotan lanbrotua
geratzen da banatu-eziñezko kiñuz,
eta, alan be,
ziur gagoz egunen baten
kiñu ori itzaliko dala eta gure egitetatik
mamiña bakar-bakarrik geratuko dala.

Itzultzaile: S. Onaindia